

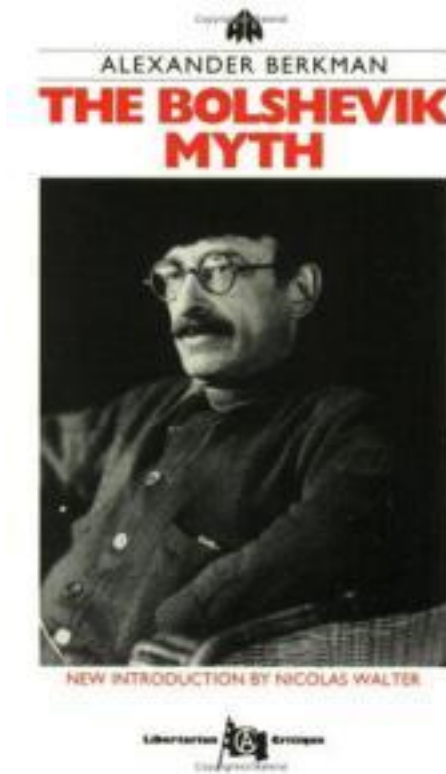
Αλεξάντερ Μπέρκμαν: Η ΤΣΕ-ΚΑ

(απόσπασμα από το βιβλίο του: The Bolshevik Myth – Ο Μπολσεβίκικος Μύθος, κεφ. 31)

Ένα σύννεφο πλανιέται πάνω από το σπίτι του φίλου μου Κόλυα, του ράφτη. Η γυναίκα του είναι άρρωστη, τα παιδιά παραμελημένα, βρώμικα, και πεινασμένα. Τα υδραυλικά έχουν χαλάσει, και το νερό πρέπει να κουβαληθεί από τον άλλο δρόμο, τέσσερις σειρές σκαλοπάτια πάνω. Ο Κόλυα έκανε πάντα τη δύσκολη δουλειά, η απουσία του πέφτει βαριά πάνω στη μικρή οικογένεια.

Από καιρό σε καιρό οι γείτονες επισκέπτονται την άρρωστη γυναίκα. «Ο άνδρας σου θα επιστρέψει σύντομα» τη διαβεβαιώνουν χαρούμενα, αλλά ξέρω ότι όλες τους οι προσπάθειες να τον βρουν ήταν άκαρπες. Ο Κόλυα είναι στην Τσε-Κα.

[ΣτΜ: ΤσεΚα ή Β-ΤσεΚα: Η μουσική αστυνομία του Λένιν, Vserossiyskaya chrezvychaynaya komissiya po boʻbye s kontrrevolyutsiyei i sabotazhem, (παν-ρωσική έκτακτη επιτροπή για την καταπολέμηση της αντεπαναστασης και του σαμποτάζ)].

Οι εργάτες του εργοστάσιου ενδυμάτων όπου εργάζεται ο φίλος μου τελευταία ήταν πολύ δυσαρεστημένοι. Το βασικό τους παράπονο αφορά τις δεσποτικές μεθόδους της yatcheika, της μικρής ομάδας Κομμουνιστών μέσα σε κάθε Σοβιετικό θεσμό. Η διένεξη μεταξύ τους και της επιτροπής του καταστήματος είχε ως αποτέλεσμα τη σύλληψη της τελευταίας. Σε ένδειξη διαμαρτυρίας οι εργάτες κήρυξαν απεργία. Τρεις αντιπρόσωποι στάλθηκαν στην Τσε-Κα με το αίτημα της απελευθέρωσης των κρατούμενων, αλλά οι άνδρες εξαφανίστηκαν, και ο Κόλυα ήταν ανάμεσά τους.

«Αποκαλούν τους απεργούς αντι-επαναστάτες», είπε η αδερφή του Κόλυα. «Έχουν φτιάξει μια λίστα «αντιπολίτευσης» στο κατάστημα, και κάθε μέρα κάποιος εξαφανίζεται».

«Είναι οι παλιές μέθοδοι του Πιρό» παρατήρησε μια γειτόνισσα, μια νεαρή γυναίκα υπεύθυνη για το χώρο όπου δειπνούν τα παιδιά.

«Οι μέθοδοι του Πιρό;» Ρώτησα έκπληκτος.

«Δεν ξέρεις την υπόθεση Πιρό; Ήταν ένα κομμάτι των συνηθών μεθόδων του Λατσίς, τότε αρχηγού της Παν-Ουκρανικής Έκτακτης Επιτροπής. Ήταν το καλοκαίρι του 1919, και η ΤσεΚα του Κιέβου δούλευε —»

«Δούλευε — αυτό είναι σωστό, ακριβώς η κατάλληλη λέξη», πετάχτηκε ο αδερφός της.

«Ναι, «δούλευε υπό πίεση»» συνέχισε, «υπό τις εντολές του Πήτερς, που ερχόταν από τη Μόσχα που και που. Η παρουσία του στην πόλη ήταν πάντα το σινιάλο για νέες συλλήψεις και εκτελέσεις. Καλά, μια μέρα οι Σοβιετικές εφημερίδες ανακοίνωσαν την άφιξη του Κόμη Πιρό, βραζιλιάνου πρεσβευτή. Εκείνο τον καιρό δούλευα στο Κινεζικό Προξενείο, που διοργάνωσε ένα γκαλά προς τιμή του Κόμη, και με την ευκαιρία τον γνώρισα. Έμεινα έκπληκτη όταν άκουσα τον βραζιλιάνο πρεσβευτή να μιλάει άπταιστα ρωσικά, αλλά μου εξήγησε ότι είχε ζήσει πολλά χρόνια στη χώρα πριν την Επανάσταση. Αναστέναξε για τις παλιές μέρες, και δεν έκρυψε ούτε μια στιγμή την εχθρικότητά του για το Μπολσεβικισμό και τις μεθόδους του.

μέλη της Τσε-Κα 1

«Μέσα σε λίγες μέρες άρχισε να οργανώνει το προσωπικό του σε μεγάλη κλίμακα. Ζήτησε από μένα και τους φίλους μου να συστήσουμε άτομα για να δουλέψουν στο προξενείο του. «Εκτός από Μπολσεβίκους» είπε. «Θέλω μόνο αστούς και διανοούμενους που να μην έχουν καμία συμπάθεια για τους Κομμουνιστές. Θα είναι ασφαλείς μαζί μου», μας είπε εμπιστευτικά, υπαινισσόμενος την ολική καταστροφή της ιντελιγκέντσιας από την ΤσεΚα. Πολλοί έσπευσαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον Κόμη, πρόθυμοι να λάβουν την προστασία που πρόσφερε. Ο Πιρό τους δέχτηκε όλους, τοποθετώντας κάποιους στα γραφεία του, ενώ άλλοι μπήκαν στη λίστα αναμονής, και τα ονόματά τους και οι διευθύνσεις τους καταγράφηκαν. Εν συντομία, μέσα σε λίγο καιρό συνεληφθησαν όλοι και οι περισσότεροι εκτελέστηκαν, ανάμεσά τους και η Μαντάμ Ποπλάντσκογια, η προσωπική γραμματέας του Πιρό, την οποία αυτός υποκρινόταν ότι βοηθούσε να βρει τον άντρα της στο Παρίσι. Ο Πιρό εξαφανίστηκε, αλλά εθεάθη να φεύγει με το αυτοκίνητο του Πήτερς. Σύντομα έγινε γνωστό ότι ο υποτιθέμενος Βραζιλιάνος Κόμης ήταν πράκτορας της ΤσεΚα, ένας προβοκάτορας. Πολλοί άνθρωποι στο Κίεβο πιστεύουν ότι ήταν ο ίδιος ο Πήτερς».

Διηγήθηκα στο φίλο μου ένα περιστατικό που συνέβη λίγο μετά την άφιξη της Αποστολής μας στην πόλη. Νωρίς ένα πρωινό ένας επισκέπτης μας φώναξε στο αμάξι μας, ζητώντας να δει τον πρόεδρο (predsedatel). Με διοικητικό ανάστημα, καλές αναλογίες, ίσιος σαν πεύκο, ήταν ένα τέλειο δείγμα σωματικού ανδρισμού. Είχε μόλις γυρίσει από το μέτωπο, είπε, σαν να προσπαθούσε να εξηγήσει τη γελοιωδώς πολεμική του εμφάνιση: δύο βαριά όπλα κρέμονταν από τη ζώνη του, κι ένα Τσερκασιανό στιλέτο ανάμεσά τους. Στα πλευρά του κουβαλούσε ένα μακρύ σπαθί, και μια τεράστια σφυρίχτρα συναγερμού, ασημένια, κρεμόταν από το λαιμό του. Τα χαρακτηριστικά του ήταν έντονα, γαμψή μύτη,

τα αισθησιακά του χείλη σκιάζονταν από μια μεγάλη γενιάδα. Αλλά το πιο χτυπητό χαρακτηριστικό ήταν τα μάτια του, στο χρώμα του ατσαλιού, κρύα, κοφτερά, διαπεραστικά.

Συστήθηκε σα στρατιωτικός που είχε πολεμήσει σε κάθε μέτωπο της Ουκρανίας. Αλλά κουράστηκε από τον πόλεμο και τις αιματοχυσίες, είπε. Ήθελε να ξεκουραστεί ή τουλάχιστον να ασχοληθεί με κάτι πιο ειρηνικό. Η δουλειά της Αποστολής μας του άσκησε έλξη. Δε θα μπορούσε να προσφέρει υπηρεσίες σε μας; Σίγουρα δε θα μπορούσαμε στη σύντομη διαμονή μας να εξετάσουμε λεπτομερειακά μια μεγάλη πόλη σαν το Κίεβο. Έτσι, αυτός πρότεινε να διορίσουμε ένα ντόπιο σαν αντιπρόσωπό μας για να συνεχίσει τη δουλειά μας αφότου αναχωρούσε η Αποστολή μας. Θεωρούσε τιμή του να βοηθήσει τη σημαντική μας αποστολή.

Δεν υπήρχε κάτι περίεργο στην πρότασή του, αφού είναι πρακτική μας να αφήνουμε ένα εξουσιοδοτημένο πρόσωπο στις μεγαλύτερες πόλεις για να παρέχει στο Μουσείο ντοκουμέντα σύγχρονης ιστορίας. Υποσχεθήκαμε να εξετάσουμε το αίτημά του, και μέσα σε λίγες κάλεσε πάλι. Νόμιζα ότι φαινόταν πολύ ζωηρός, ίσως ήταν υπό την επήρεια αλκοόλ. Αμέσως διατύπωσε υπερβολικές διαβεβαιώσεις για το πόσο κατάλληλος ήταν σα συνεργάτης μας. Ήξερε κάθε σημαντικό Κομμουνιστή στην πόλη, διαβεβαίωσε. Μάλιστα ήταν και φίλος με αρκετούς απ' αυτούς. Την προηγούμενη νύχτα, δήλωσε, ήτανε παρέα με υψηλόβαθμους κομισάριους, ανάμεσα στους οποίους ήταν και μέλη της Τσε-Κα. Μ' αυτό άρχισε ένα ρεσιτάλ για τις δραστηριότητές του, αφηγούμενος εξωφρενικές λεπτομέρειες βασανιστηρίων και εκτελέσεων. Μιλούσε με εντεινόμενο πάθος, και αυξανόμενη διέγερση. Στο τέλος μας ανακοίνωσε ότι ήταν διοικητής. Είχε πυροβολήσει πολλούς αντιεπαναστάτες, καυχήθηκε, και ποτέ δεν ένιωσε τύψεις για το έργο του. Τα μάτια του έλαμψαν με μια μανιασμένη, άγρια φωτιά, και ξαφνικά τράβηξε το σιλέτο του από τη ζώνη. Σκύβοντας προς το μέρος μου και κραδαινόντας έξαλλα το όπλο, έκλαψε, «Κοίτα το — είναι ματωμένο ως τα μπούνια». Ύστερα έπεσε πίσω σε μια καρέκλα, εξουθενωμένος, και με μια δόση συναισθηματικότητας ψιθύρισε: «Πέρασα αρκετά — είμαι κουρασμένος — θέλω ξεκούραση».

«Αν κρίνω απ' την περιγραφή σου» παρατήρησε η νεαρή γυναίκα, «πρέπει να ήταν ο Χ —, ένας απ' τους πιο διαβόητους εκτελεστές της επαρχιακής Τσε-Κα. Είναι επιρρεπής σε μεγάλες παρεκτροπές, ειδικά όταν είναι υπό την επήρεια ναρκωτικών, αφού είναι εξαρτημένος από κοκαΐνη. Ένα από τα χόμπυ του είναι να φωτογραφίζεται — έτσι».

Σηκώθηκε, έψαξε μια στιγμή τα πράγματά της, και μου έδωσε μια μικρή φωτογραφία. Έδειχνε έναν άντρα τελείως γυμνό, με όπλο στο χέρι, ποζάροντας με το όπλο να σημαδεύει κάπου. Αναγνώρισα τον επισκέπτη μας.

.

27 Αυγούστου 1920. — Φήμες για αναστροφές των Μπολσεβίκων καθυστερούν την αναχώρησή μας. Υπάρχουν επίμονες αναφορές για ήττες του Κόκκινου Στρατού: λέγεται ότι η Οδησσός εκκενώνεται, ένας εχθρικός στόλος στη Μαύρη Θάλασσα επιτίθεται στην πόλη, και ο Βράνγκελ πορεύεται εναντίον της από την Κριμαία.

Τίποτα δεν είναι σίγουρο μέσα στη γενική σύγχυση, αλλά από εξουσιαστικούς κύκλους μάθαμε ότι οι Κόκκινες δυνάμεις συγκεντρώνονται στην περιοχή. Οι νέες εξελίξεις, με πληροφόρησε ο Γιοσίφ, υποχρέωσαν το Μάχνο να αποσυρθεί από την επαρχία. Προς μεγάλη μου απογοήτευση το σχέδιό μας να συναντήσουμε τον αρχηγό των ρονstantsi γίνεται απλησίαστο προς το παρόν. Με άγχος σκέφτομαι τη Γκαλίνα και την ασφάλειά της με τις νέες εξελίξεις των πραγμάτων.

Η Αποστολή μας σκέφτεται την εναλλακτική της επιστροφής στη Μόσχα ή τη συνέχιση πιο Νότια. Παρά τις επίμονες συμβουλές για το αντίθετο, αποφασίζουμε να συνεχίσουμε σύμφωνα με το πρόγραμμά μας, που περιλαμβάνει την Οδησσό και τον Καύκασο.